

Kościół nie boi się mediów

Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej "Polityka informacyjna Kościoła" (UKSW w Warszawie, 28 października 2009 r.).

Dziennikarze mediów świeckich i katolickich, rzecznicy prasowi instytucji kościelnych i eksperci medialni wzięli w dniu 28 października 2009 r. na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie udział w konferencji naukowej „Polityka informacyjna Kościoła”. Organizatorami konferencji byli: Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa, działający w ramach struktur Wydziału Teologicznego UKSW w Warszawie, Biuro Prasowe Konferencji Episkopatu Polski oraz Polskie Stowarzyszenie Edukacji Medialnej i Dziennikarskiej im. Jana Pawła II. Miejscem konferencji była Aula im. Jana Pawła II w budynku UKSW przy ul. Dewajtis 5 w Warszawie.

Celem konferencji była naukowa i pogłębiona refleksja nad stosunkiem Kościoła rzymskokatolickiego wobec świata mediów i zagadnień komunikacji. Refleksja ta była prowadzona w bardzo szerokim zakresie: od podstaw teoretycznych, przez aktualne, ujęte wieloaspektowo, działania, podejmowane przez Kościół w dziedzinie mediów i komunikacji, aż do próby odpowiedzi na pytanie, co w omawianej kwestii wymaga ulepszenia i zmian oraz w jakim kierunku te zmiany powinny podążać. Takie założenie znalazło swe odbicie w programie konferencji, który podzielono na trzy części.

Uroczystego otwarcia i powitania prelegentów i zaproszonych gości dokonał ks. dr hab. Stanisław Dziekoński, prof. UKSW, dziekan Wydziału Teologicznego UKSW. Wychodząc od zauważalnego zjawiska gwałtownego rozwoju mediów i nowoczesnych technologii, zauważył on także rosnący wpływ mediów na różne dziedziny życia człowieka. Zwrócił także uwagę, że informacja (która bywa przedmiotem manipulacji lub wręcz towarem) również staje się nieodłącznym elementem ludzkiego życia. Dlatego też konferencja, podejmująca temat polityki informacyjnej Kościoła ma duże znaczenie dla życia społecznego - nie tylko w wymiarze Kościoła, ale wręcz w wymiarze Polski.

Pierwszą otworzyło wystąpienie abp. Kazimierza Nycza, członka Rady Episkopatu ds. Środków Społecznego Przekazu, który mówił o relacji biskupa z mediami. Swoje refleksje usytuował w trzech płaszczyznach: istoty i roli samych środków przekazu, następnie relacji Kościół-media, a wreszcie relacji biskup-media. Co do pierwszej płaszczyzny, arcybiskup podał trzy - jego zdaniem - najważniejsze zasady: dostrzegać w mediach ogromne możliwości pozytywnego działania, przy jednoczesnej

świadomości zagrożeń, płynących z ich złego wykorzystania. Zasada druga to poszanowanie praw jednostki oraz wartości kulturowych i religijnych. Jego zdaniem, podstawową zasadą winno być szanowanie ludzkiej osoby, a brak tego szacunku prowadzić może wręcz do „medialnego terroru”. I wreszcie zasada trzecia, która dotyczy tego, jak ważną sprawą jest odpowiednie przygotowanie do odbioru mediów, tak aby potrafić odnaleźć tam to, co jest wartościowe, a nie przyjmować bezkrytycznie tego, co może być nawet destrukcyjne.

Mówiąc o relacji Kościoła do mediów, abp. Nycz podkreślił, że Kościół - to także świeccy, a zatem Kościół w mediach - to także obecność w mediach katolików świeckich, świadczących o swojej wierze i broniących wartości z nią związanych. Mówca przypomniał również, że media mogą pełnić wyłącznie funkcję preewangelizacyjną. Mówiąc natomiast o relacji biskup-media, arcybiskup warszawski wskazał na zadania biskupów w tej materii, jakimi są troska o katolickie media w swych diecezjach, powoływanie diecezjalnych rzeczników prasowych oraz wspieranie rozwoju studiów dziennikarskich na wydziałach teologicznych w Polsce.

Następnie o pojęciu informacji w dokumentach Kościoła mówił ks. prof. Antoni Lewek, który wskazał na wieloaspektowość ujęcia zagadnienia informacji dziennikarskiej oraz przypomniał główne cechy informacji według Soboru Watykańskiego II, a także jak ujmuje funkcję informacyjną mediów instrukcja pastoralna "Communio et progressio". Ostatni punkt wystąpienia dotyczył pojęcia informacji jako infoewangelizacji w ujęciu Jana Pawła II.

Kolejnym mówcą był Marcin Przeciszewski, dyrektor Katolickiej Agencji Informacyjnej, który przedstawił zasady relacji KAI z mediami. O Kościele na "informacyjnej autostradzie" mówił ks. dr Krzysztof Marcyński. Jego zdaniem, informacyjna autostrada to cyfrowe przesyłanie danych, które charakteryzuje się szybkością i ilością przesyłu informacji oraz decentralizacją jej źródeł i łatwym dostępem do niej. Znalezienie się na tejże informacyjnej autostradzie stawia przed Kościołem wyzwanie zdefiniowania na nowo modelu komunikowania w Kościele, odchodząc od modelu hierarchicznego w stronę modelu wspólnotowego i dialogowego.

Pierwszą część zakończyło wystąpienie pt. "Obieg informacji w Kościele" dr Moniki Przybysz. Podkreśliła ona, że informacja w Kościele powinna być zarządzana. Przypomniała, że oprócz informacji, które mogą być bez szkody ujawniane, Kościół dysponuje też danymi poufnymi (np. tajemnica spowiedzi czy dane parafian w kartotekach), które powinny pozostać zastrzeżone.

Część drugą rozpoczęło wystąpienie dr Elżbieta Grzybowska, rzecznika prasowego diecezji płockiej. Omówiła ona zadania i wyzwania rzecznika prasowego w instytucji kościelnej. Ks. dr Robert Nęcek, rzecznik archidiecezji krakowskiej wystąpił z pre-lekcją pt. „Z kompetencją w kierunku mediów”. Następnie ks. dr Andrzej Adamski mówił o sytuacji prasy katolickiej w Polsce, zwracając uwagę na rosnącą dominację "Gościa Niedzielnego" oraz "Niedzieli" wśród tygodników katolickich. Omówił także unikalny w skali Polski model funkcjonowania gazety katolickiej, istniejącej w diecezji siedleckiej, gdzie ukazuje się tygodnik "Echo Katolickie", w którym

udziały oprócz kurii diecezjalnej mają także katolicy świeccy. Z kolei o radiofonii i telewizji katolickiej w Polsce mówił dr Grzegorz Łęcicki. Następnie o mikropolityce informacyjnej Kościoła w Internecie mówił dr Marek Robak. Podkreślił, że z teologicznego punktu widzenia nie ma jednego podmiotu, na którym ciążyłaby odpowiedzialność za politykę informacyjną w Kościele. Jego zdaniem, wizja komunikacji w Kościele jest bardzo bliska modelowi internetu, rozumianemu jako komunikacja dwustronna i demokratyczna. Na zakończenie drugiej sesji konferencyjnej rzecznik Episkopatu Polski i szef Biura Prasowego KEP ks. dr Józef Kloch poddał analizie informacje prasowe o finansach Kościoła.

Konferencję zakończyła dyskusja panelowa pt. „Jak usprawnić komunikację Kościoła i mediów w Polsce”, którą prowadziła dr Monika Przybysz. W dyskusji udział wzięli: Ewa Czaczkowska z „Rzeczpospolitej”, Katarzyna Wiśniewska z „Gazety Wyborczej”, Alina Petrowa z KAI-u, ks. dr Józef Kloch i ks. dr Robert Nęcek.

W przerwie obrad odbyło się także zebranie powstającego Polskiego Stowarzyszenia Edukacji Medialnej i Dziennikarskiej im. Jana Pawła II (PSEMiD), którego członkowie również brali udział w konferencji.

ks. Andrzej Adamski